

Eýran nyşanadamy?

Category: Kitapcy, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 26 января, 2025

Eýran nyşanadamy? EÝRAN NYŞANADAMY?

Soňky hepdelerde bolup geçýän üýtgeşmeler Günbataryň 2024-nji ýyldaky esasy ünsüni Eýranyň gol-ganatyny döwmäge gönükdirjegini görkezýär.

General Kasym Süleymanynyň ölüm ýyldolanşygynda bolup geçen we YŞYD-yň amala aşyran partlamasy munuň iň bärkije görkezijisidir. Ondan öñem Siriýada eýranly generallaryň biri Mossad jansyzlarynyň gurnan terakty netijesinde öldürilipdi.

Edil häzirem Günbatardan hetdini tanamagy üçin Eýrana garşı haýbat atyjylykly duýduryşlaryň yzy üzülenok.

Ysraýyl şonsuzam uzak wagt bări Eýrana garşı dışını gyjap ýörd we premýer-ministr Netanýahu ýurdunyň öñündäki iň uly howpyň Eýrandygyny aýdýar.

Häzir Gazadaky uruş we Eýranyň goldawydaky toparlaryň Gyzyldeňizde söwda gämilerine howp abandyrmagy Ysraýyla we onuň arkasynthaky Günbatara garaşýan amatly pursatyny we bahanasyny döredip berer.

АРАБСКИЕ СТРАНЫ • ТУРЦИЯ • ИРАН • АФГАНИСТАН

ИСТОРИЯ. ЭКОНОМИКА

kitapcy.ru

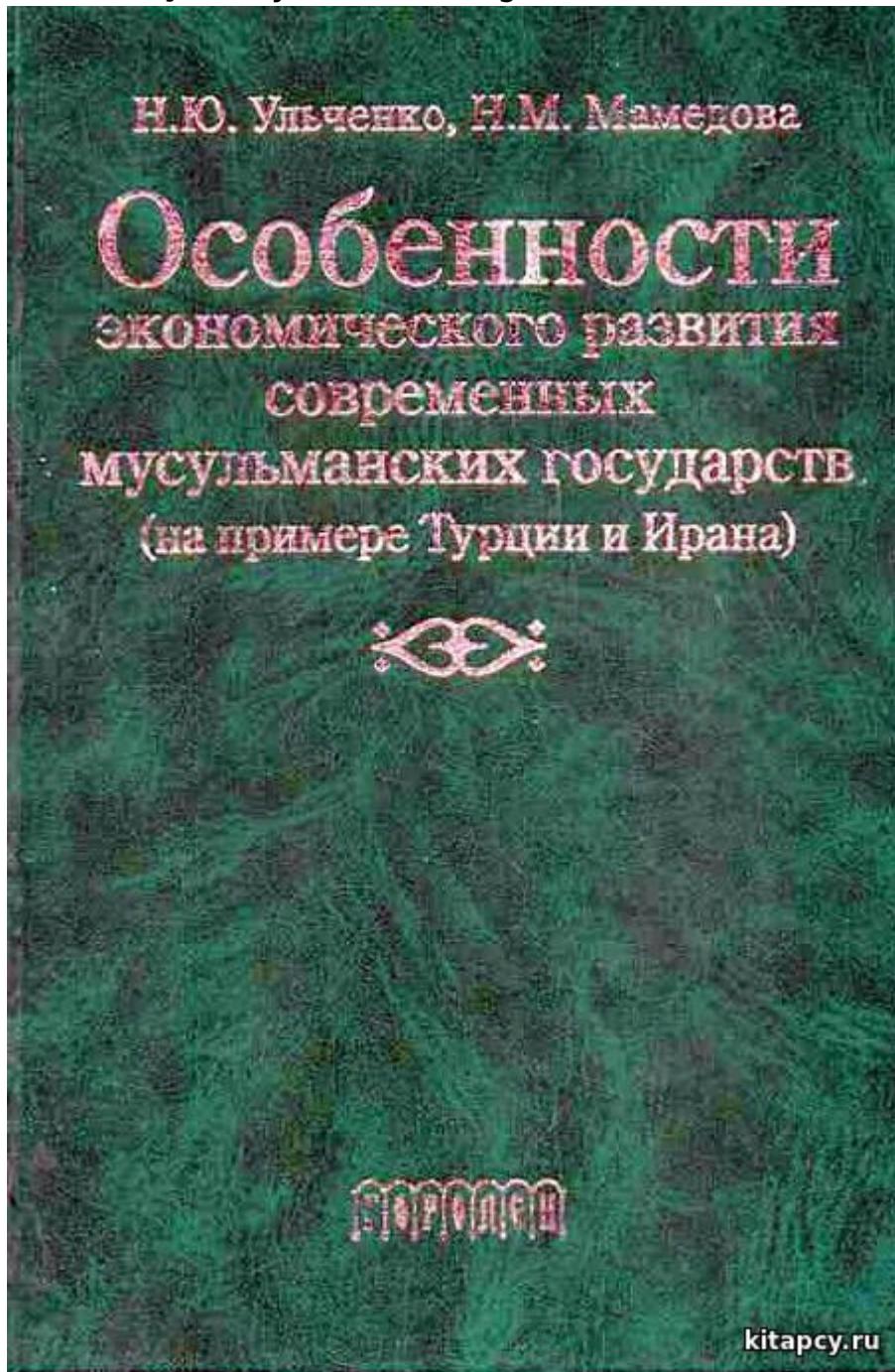
Ýogsa-da, nämüçin ala-böle Eýrany nyşana alýarlar? Munuň iň birinji sebäbi-de, Eýranyň sebitde Günbatar bilen kelle süsüşyän we Ysraýyla garşıy gøreşyän palestin toparlaryna dilujundan däl-de, hut iş ýüzünde kömek bermegi, ýarag, ok-däri, logistiki we beýleki gerek-ýarak serişdelerini ugradýan ýeke-täk musulman ýurdy bolmagydyr.

Beýleki yslam ýurtlarynyň Palestina berýän goldawy bolsa umuman pöwhe sözler bilen bezelen magnawy we diplomatiki goldawdan, şeýle-de heläkçilik pursatynda ugradylan ýorgan-düşek, çadır, azyk serişdeleri ýaly ownuk-uşak maddy kömeklerden ybarat. Olam köplenç suw seňrikden agansoñ, ýagny Gaza ýa-da Ysraýylyň bombalan başga bir ýeri ýer bilen ýegsan

bolandan soñ.

Dogrusyny aýtmaly bolsa, Palestinada Ysraýyla garşy göreş soñky otuz ýyl bări Eýranyň goldawy bilen dowam edýär. Eýran bolmasa «Hamas», «Yslam jihady», «Hizbullah» ýaly toparlar Ysraýyla garşy bular ýaly uzak wagtlap göreşibem bilməzdi, ortada Palestina diýilýän ýurdam galmazdý.

Palestinalylaryň elinde azda-kände ýer bölegi galan bolsa, munuň Tährandaky mollalaryň tagallasy bilen galandygyny mertlerçe boýun almak gerek.

Ýagdaýy hasam aýdyňlaşdyrmak üçin Palestinany Azat-ediş guramasynyň (PAEG) ýolbaşçylyk edýän Palestinanyň Awtonom hökümetiniň ýagdaýyna seredop geçeliň.

Hökümet başynda oturan Mahmud Abbas kürsä geçeni bări aga-gara gatyşman, guk ýanyndaky Gazada telim gezek bolup geçen gandöküşlige dartgynly epizodlara baý golliwud kinofilmine tomaşa edýän ýaly sesini çykarmış ýordı.

Üç aýdan gowrak wagt bări dowam edip duran Gazadaky uruş boýunça Abbasdan dünýäniň ünsünü çekip biljek güýcli çykyş, beýanat, duýduryş eşitdiňizmi, gördüňizmi?

Abbas şolar ýaly derejede towşantüý we ýuwaş welin, Ysraýyl islän wagty elini-goluny sallap Palestinanyň Awtonom hökümetiniň garamagyndaky ilatly nokatlara girip, islän adamyny öldürip ýa-da tussag edip äkidende-de demini çykaryp bilýän adam däl.

Gaýtam tersine, her bolýan zady sesini çykarmış kabul edýär. Onuň bar gaýgysy halkynyň asudalygyndan we Palestinanyň geljeginde has beter öz kürsüsini saklap galmak.

Ine, Ysraýyl şular ýaly yrga hökümetiň bolmagyny isleýär. Bärde Ysraýylyň ähli etsem-petsemelerini Eýranyň goldawydaky «Hamas» bozýar.

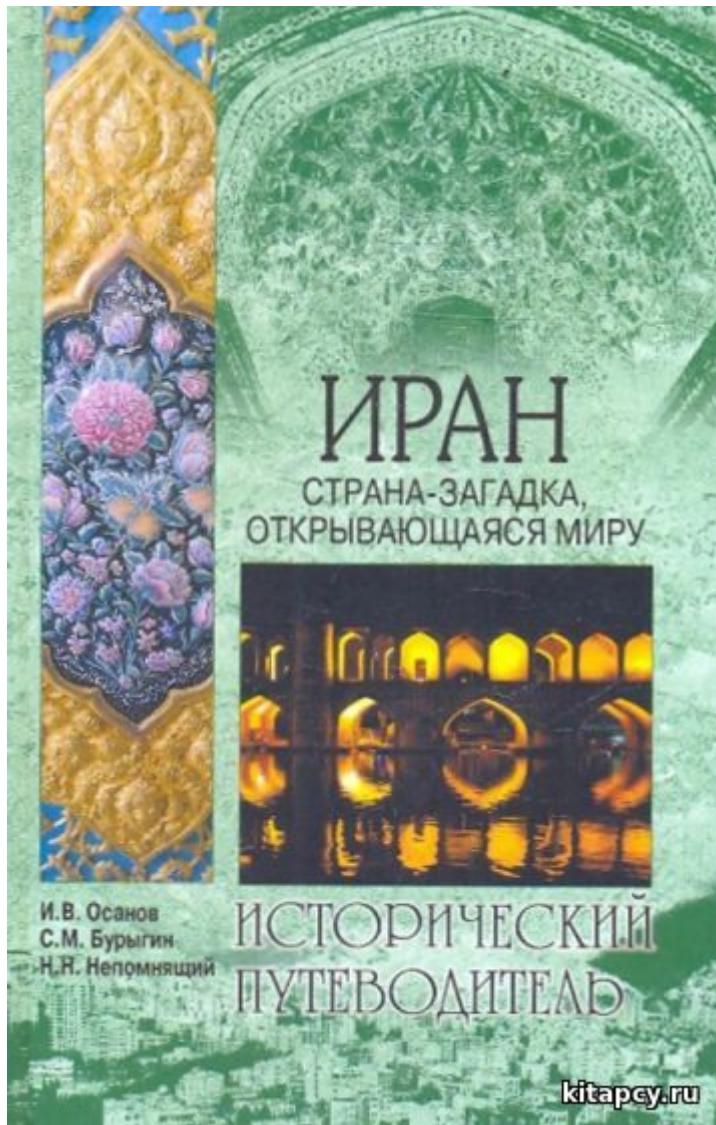
Pars aýlagy ýurtlary, Türkiye, Indoneziya ýaly käbir musulman ýurtlar «Hamasa» Gazadaky mekdepler, hassahanalar ýaly jemgyýetçilik çykajylary üçin maddy goldaw berse, Eýran ýarag, ok-däri, logistiki goldaw we harby tälim berip, goragyň dowam etmegine kömek berýär.

Eýranyň «Hamasa» we Ýemendäki husilere berýän goldawy ähli ünsüñ Tähranyň üstünde jemlenmegine getirdi.

Gyzyldeňizde howpsuzlygy üpjün etmek üçin eýýämden 22 ýurtlyk koalisiýa emele geldi. Munuň özi Eýrana garşı uly frontyň düzülýändigini aňladýar.

Eýsem-de Eýran özünü gorap biljek ýagdaýdamy?

Gynansak-da, bu soraga oñyn jogap bermek kyn.

Eýran geografiki taýdan ykjäm ýerde ýerleşendigine, ýerasty baýlyklarynyň we we ilat sanynyň köplügine garamazdan, harby taýdan juda gowşak we kemter gaýdýar.

Ysraýyl uzak wagt bări Eýranyň içinde-de, daşynda-da eýran obýektlerini ýekän-ýekänden ele salyp ýok edýär.

Meselem, eýranly inžener-tehnikler Tähranyň köcelerinde oka tutulýar, Ýakyn Gündogarda iş geçirip ýören eýranly generallar Damask, Bagdat, Beýrut ýaly şäherlerde bombaly teraktlara uçrap wepat bolýarlar.

Wagtal-wagtalam ysraýyl reaktiwleri we dronlaey Eýrandaky käbir desgalary bombalaýar.

Muňa garamazdan Eýrandak ysraýyl obýektlerine garşı gönümel jogap göremzok.

Gaýtam tersine, Eýran «Hamas», «Hizbulah», husiler ýaly Ýakyn Gündogardaky käbir toparlaryň üsti bilen Ysraýyly nyşanalajak bolýar.

Elbetde, bu deň jogap däl. Biri sizi aç-açan ýumruk salýar,

siz güýjüñiz ýetmeýändigi üçin başgalary duşmanyňza garşy
küşgürüp, ar almaga synanyşýarsyňz.

Ýakyn Gündogarda Günbatary ynjalykdan gaçyrýan iki ýurt bar:
biri Eýran, beýlekisi Türkié.

Elbetde, bärde hiç kim bilen harby ýaranlygynyň bolmandygy
üçin iň goragsyz we gowşak ýagdaýda durany-da Eýrandyr.

Şonuň üçin Eýran nyşanada we şu ýylyň dowamynda onuň gol-
ganatynyň döwüläýmegi juda mümkün.

Eýran gyssagly ýagdaýda Russiýa, Hytaý ýaky iki supergüýç
bilen harby bileleşik gurmaly, şeýle-de Türkié, Pákistan,
Pars aýlagy ýurtlary gatnaşyklaryny güýçlendirmeli.

Eýran muny edip bilse, Ysraýylam, ABŞ hem Tährana hüjüm etmäge
mily edip bilmez.

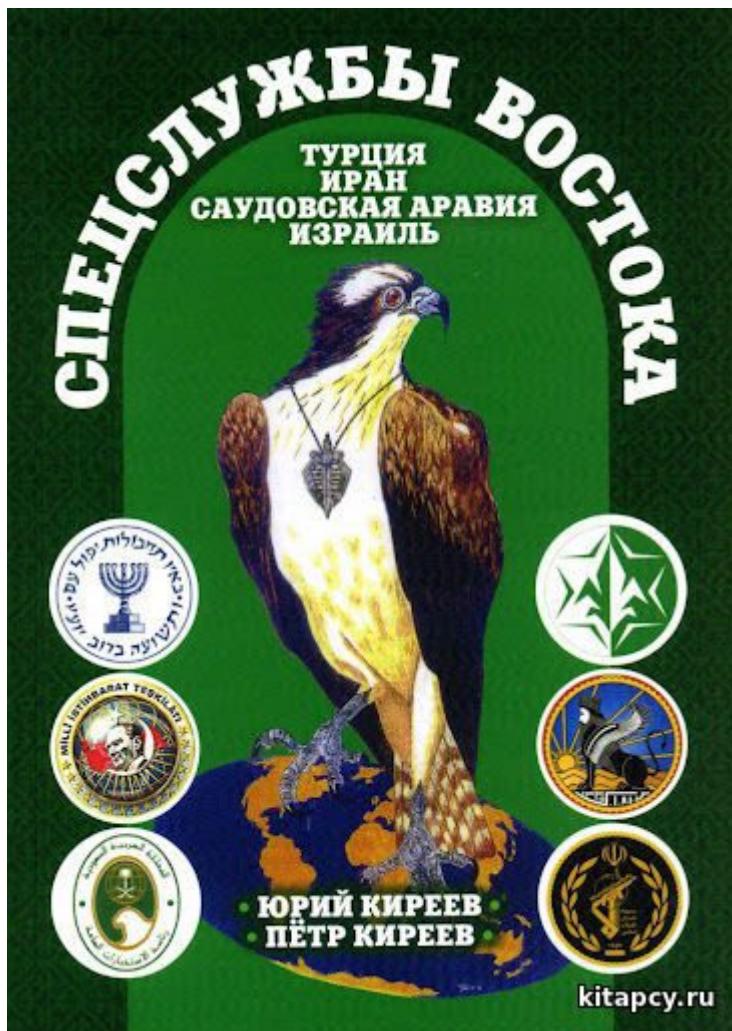
Arap dünýäsinde Ysraýyl we Günbatar bilen kelle süsüşip biljek
ýurt galmadı. Soňky Gaza hüjümünde arap ýurtlarynyň özünü alyp
barşy hemmelere mälím.

Edil häzir Eýrandan soň Günbataryň tekerine taýak sokup biljek
ýeke-täk musulman ýurt Türkiýedir. Emma Günbatar ýaranlygynyň
arasynthaky Türkiýäniň daşyny aýlap duran halka-da barha
ýygrylýar.

Yrakdaky Kürdüstanyň yzysüre Siriýada hem ABŞ-nyň eli bilen
täze Kürdüstan gurulýar. Hem Türkiýäniň terrorçy topar
hasaplaýnlaryny ABŞ özüne ýaran tutunýar.

Başgaça aýdanda, ABŞ Ýakyn Gündogarda Türkiýäniň halamaýan,
özüne howp hasaplaýan näme zady bar bolsa, şony edýär.

Dogry, Türkié bilen Eýranyň hijem jyny jyňkyryşyp
gidiberenok. Siriýa, Garabag ýaly başga-da birnäçe regional
konfliktlerde iki ýurt oňuşyp bilenok. Emma Türkié bärde bir
zada düşünjek bolmaly: Eýranyň gol-ganaty döwülse, gezek
hökman Ankara-da geler. Şonuň üçin iki ýurduň arasyndaky
gatnaşyklar haýdan-haý düzedilmeli we ösdürilmeli.

Ýyrttyjy haýwanlar hakda düşürilen dokumental filmlerde görýänsiňiz:

Ýolbarslaryň biri öküz sürüsinden bir öküziň mekgesine münýärem welin, beýleki öküzler howpsuz aradaşlykdan bu bolýan zada syn edip durýarlar.

Öküzler sürlenüp gelse, ýolbars ýok bolup gaçybam gidýär, şeýtseler onuň penjesine düşen öküzem halas bolýar. Emma süri herekete geçibermeýär, öküzi-de ýolbarslar lak-luk atýar.

Eýranda beýle ýagdaýyň bolup geçmezligi üçin bileleşip hereket edilmegi köp zady çözýär.

Eýran ysraýyl, amerikan, iňlis, fransuz istrebitelleri tarapyndan bombalanyp durka, Türkiye, Müsür, Saud Arabystany, Pákistan ýaly ýurtlar bir gyrada sesini çykarmış dursa bolmaz, beýle ýagdaýa ýol bermeli däl. Ýogsa, indiki gezek olaryň özüne-de gelip biler.

Musulman ýürtlaryň Gaza meselesinde özlerini alyp baryşlary umydygär bolmaga onçakly mümkünçilik bermese-de, näme diýeli, Alladan umyt kesibem bolmaz.

Esedulla OGUZ,

Germaniýaly türkmen žurnalisti.

Sişenbe, 09.01.2024 ý. Publisistika